

Land van aankomst

door Mario Molegraaf

Stefaan van den Breemt, de Vlaamse dichter die sinds 2011 te Koudekerke woont, maakte verre reizen, maar zijn verhalen komen toch vooral van dichtbij. Om te beginnen uit de plaats waar hij in 1941 werd geboren, Aalst, gelegen tussen Gent en Brussel, vlakbij stroomt de Schelde. Heel lang woonde hij in Vorst, onderdeel van Brussel, zelfs publiceerde hij een bundel 'Lente in Vorst'. En vervolgens dus Zeeland, 'land van aankomst' noemde hij het in een recent gedicht uit 'Krabbengang' (2016), een bloemlezing uit eigen werk. Het gedicht staat trouwens in een afdeling 'Nog ongebundeld', wat je mag opvatten als nog even geduld. De dichter meldt me: 'In portefeuille heb ik intussen nog twee bundels'. Een bundel 'Schaduw lezen', met een cyclus van zeven gedichten 'De overzijde', waarmee de overkant van de Westerschelde is bedoeld. Plus een bundel 'In zee', met korte gedichten geschreven naar aanleiding van schilderijen van zijn vrouw. Hij gaf er al een voorproefje van, wandelen langs de Walcherse kust: 'Ik struin het strand/ af, ik loop schuin./ Ik leef op strand/ of in het duin.' Zeer Zeeuwse zinnen maar zonder plaatsnaam erbij, altijd jammer voor wie naar literaire locaties zoekt. De plaatsnamen ontbreken ook in 'Postscriptum' uit 'Blauw slik' (2013): 'Een boek van stuifwater en schuim'. Maar in dezelfde bundel neemt hij ons mee naar een bepaalde Zeeuwse hoek, naar Dishoek: 'Hier word ik woordeloos, een oor, een schelp/ met daarin niets dan leegte.' Maar het veelzeggendst blijft 'Land van aankomst', geflankeerd door 'Land van herkomst'. Vanuit zijn nieuwe thuis, 'Zeeland van de sluikhandel/ Tussen getij en maan en zon', gaat zijn blik naar het oude: 'Bij helder weer kan ik het zien/ ginds waar turbines en hijskranen/ om wind en om containers vragen.' Bij donker weer voelt hij 'een opgekropt verdriet'. Waar hoort hij het meeste thuis? Laten we in ieder geval instemmen met dichter en bespreker Piet Gerbrandy die in 1998 een mooi stuk over Van den Breemt besloot met de oproep: 'Poëzielezers aller Nederlanden, verenigt u en sluit deze Vlaming in uw hart!'

Bron: PZC (Provinciaal Zeeuwse Courant), Zeeuwse schrijvers, 21-8-2017

De burger bestrijden

door Mario Molegraaf

Stefaan van den Bremt kwam er als kind al, met de veerboot van Breskens naar Vlissingen. 'Het gaf je een gevoel van avontuur, alsof de jeugdboeken over varen en verre horizons plots werkelijkheid werden', vertelt hij me. Sinds 2011 woont hij, een van de bekendste Vlaamse dichters, in Zeeland, het land van de jeugdboeken.

Hij heeft een gevarieerd en uitgebreid oeuvre op zijn naam, poëzie, maar ook toneel, vele vertalingen, onder meer werk van Bertolt Brecht, een voorbeeld voor hem. Net als hij werd hij een politieke dichter, een schaarse soort in onze letteren, zeker politieke dichters die het niet bij leuzen laten. Hij kijkt niet alleen naar de rest van de wereld, maar vooral ook naar zichzelf. Neem 'Hygiëne', uit 'In een mum van taal', de verzamelbundel met gedichten uit de periode 1968-2002, eigenlijk een strenge selectie. In dit gedicht, gepresenteerd onder de noemer 'Toegepaste poëzie', gaat het over het uitknippen van meeters, een pijnlijk karweitje. Maar morgen is er weer een mee-eter, 'even koppig/ even veelkoppig als/ de burger in je eigen/ huid', schrijft hij met de bij maatschappijcritici zo zeldzame zelfkritiek.

Lente 1968 is voor hem een belangrijke datum, hij was erbij. Hij hekelt de moderne democratie: 'het algemeen belang bedreigd/ door kleine groepsbelangen'. Over Vlaanderen verklaart hij sarcastisch:

'Natuur noemt men hier bouwgrond.' Toch is hij meer een dichter van de tuin dan van de straat, zoekt hij eerder de stilte dan het tumult. Wie weet bracht dat Van den Bremt uiteindelijk, hij was toen zeventig, in Zeeland dat hij ook na zijn kinderjaren bleef bezoeken. Zijn 'wittebroodsweek', najaar 1971, bracht hij door in Westenschouwen: 'Mijn jonge vrouw en ik waanden ons even in het paradijs.' Een paradijs dat hij in zijn poëzie bezong. Na een gedicht over de watersnood van 1953 vinden we in 'In een mum van taal' een vers 'Finis terrae' (einde van de wereld), gedateerd 'Schouwen, 1-5 oktober 1971' met alle onmiskenbare toebehoren: 'Zeemeeuwen schampen op hem af.'

Volgende keer meer over deze dichter, veertig jaar later omgetoverd van Vlaming tot Zeeuw.

Bron: *PZC* (Provinciaal Zeeuwse Courant),
Wekelijkse rubriek met boeken over Zeeland en boeken van Zeeuwse
schrijvers, 17-8-2017